

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Kato. Tiskarni“, Vedničkove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementičkih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 171.

V Ljubljani, v ponedeljek 29. julija 1895.

Letnik XXIII.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja, dne 29. julija 1895.)

Deželni glavar Oton Detela otvori sejo ob 1/2 11. uri.

Poslanec Hribar in tovariši stavijo nujni samostalni predlog glede zgradbe lokalne železnice iz Ljubljane na Vrhniko. V to svrhu naj bi deželni zbor 1000 gld. dovolil konsorciju, ki se je osnoval na Vrhniki, in sicer za napravo načrta in stroškovnika proti svoječasnemu povračilu. To železnico naj c. kr. trgovsko ministerstvo vsprejme v zakonski načrt mej one lokalne železnične proge, ki se imajo dograditi v l. 1896. Za slučaj, da bi to lokalno železnico zgradila država, dovoli se iz dež. železničnega zaklada znesek 20.000 gld. prispevka à fond perdu. Poslanec Hribar ob kratkem utemelji ta predlog, ki je bil nato izročen posebnemu odseku 7 članov.

Nato v imenu posebnega odseka poslanec dr. Tavčar poroča o naredbah, katere je treba ukreniti vsled potresa.

Posl. kanonik Klun nasvetuje, da dež. zbor izreče toplo zahvalo tudi avstrijski družbi „Rudečega križa“, ki je povodom potresa izdatno in blagohotno podpirala ponesrečeno prebivalstvo ljubljansko.

Poslanec Ogorelec priporoča, da bi se tudi štirim deželnim dacarjem, bivajočim v Ljubljani podelila posebna doklada vsled potresne katastrofe.

Posl. Hribar predlaga, naj se pooblašča dež. odbor, da sme v pokritje raznih stroškov vsled potresa prodati za 220.000 gld. vrednostnih papirjev iz dež. imovine, namesto da se najame posojilo.

Posl. Schwegel nasvetuje, da naj dež. odbor za omenjene potrebe najame posojilo k večjemu 200.000 gld., eventualno proda za 200.000 gld. vrednostnih papirjev, ako bodo pogoji za deželo ugodnejši.

Posl. dr. vitez Bleiweis opozarja na nujno potrebne poprave v blaznici na Studencu.

Hribarjev predlog je bil odklonjen in nato vsprejet nasvet odsekov z dostavkom barona Schwegelna.

Predlogi, ki so konečno soglasno obveljali, se glasé:

1. Ukrepi in naredbe, katere je storil deželni odbor po predloženem poročilu, kakor: zavarovanja in poprave dež. poslopij, preložitve kuhinje v prisilni delalnici in priprava stanovanj za tamošnjega stražnega nadzornika in za učitelja, podelitev doklad deželnim uradnikom, slugam in paznikom ter tudi ljudskim učiteljem po okrajih, katere je potres prizadel, slednjič dovolitev prispevka 10.000 gld. za napravo barak v Ljubljani, se posledobno odobrujejo.

2. Doklada, ki se je dež. uradnikom, slugam in paznikom ter tudi ljudskim učiteljem po okrajih, katere je prizadel potres, podelila do konca meseca julija t. l., dovoli se omenjenim upravičencem tudi še za čas do konca meseca decembra 1895.

3. Deželnemu glavarju se prisodi za neporabno uradno stanovanje v letni vrednosti 1000 gld. primerna odškodnina pro rata temporis.

4. Deželni odbor se pooblašča, da sme v pokritje stroškov za ukrepe in naredbe, navedene pod št. 1., ter v pokritje nastalih odpadkov pri vsakovrstnih deželnih dohodkih, kakor tudi v pokritje vsled potresa nastalih izvenrednih potrebščin najeti posojilo, katero bi znašalo največ 200.000 gld. in od katerega bi bilo

plačevati največ po 4 1/2 %, eventualno proda za 200.000 gld. avstrijske rente, ako bodo pogoji za deželo ugodnejši.

5. Deželnemu odboru se naroča, temeljito pretehtati vprašanje, kje je v bodoče nastaniti deželne urade, ki so dosedaj poslovali v deželnem dvorcu, kakor tudi vprašanje, kje naj se napravi deželna zbornica in stanovanje deželnega glavarja. V to svrhu mu je izdelati vse potrebne načrte in proračune z dostavkom, da se mu je pri tem posebno tudi ozirati na to, bi se li v označeni namen ne dala prezidati deželna hiša v zvezi s tako imenovano Pogačnikovo hišo, in z daljšim dostavkom, da ima gledé načrtov in proračunov zaslišati tudi mnenje zasebnih zvedencev.

Gledé slučajne prodaje deželnih poslopij, oziroma gledé slučajnih novih stavb naj deželni odbor svoje konkretne predloge v definitivno rešitev predloži prihodnjemu, deželnemu zboru.

6. Deželnemu odboru se nalaga, storiti vse potrebne korake, da se deželi kot taki, ki je po potresu močno prizadeta, pridobi zdatna državna podpora. Če bi se le-ta v zadostni meri doseči ne dala, naroča se deželnemu odboru, da v bodočem zasedanju deželnega zbora stavi primerne nasvete zaradi najetja fundiranega posojila v poplačilo nezaloženih deželnih dolgov ter stroškov za nove stavbe in poprave deželnih poslopij.

7. Deželnemu odboru se naroča, da izposluje sklepu pod št. 4 Najvišje odobrenje.

Nato je bil soglasno vsprejet naslednji predlog:

1. Mestni občini ljubljanski se dovoli, da sme iz posojila 500.000 gld. dovoljenega ji z Najvišjim ukrepom z dne 12. junija 1893. leta začasno porabiti za regulacijo mesta delni znesek 300.000 gld., ki je po visocega deželnega zbora sklepu iz XV. seje dne 9. aprila 1892. leta opredeljen za mestne občine prispevek za osuševanje barja in za nakup vojaškega preskrbovališča in vojaške bolnice v Ljubljani.

2. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi temu sklepu Najvišje potrjenje. — (Poročevalec dr. Schaffer.)

Poslanec Povše v imenu posebnega odseka poroča o načrtu zakona glede razlastitve zemljišč v svrhu uravnave, razširjave in izboljšanja v zdravstvenem oziru dež. stolnega mesta Ljubljane. Odsek je priznal potrebo, da mestna občina dobi tak zakon, ako bode uravnati in primerno razširiti mestne ceste in zboljšati zdravstvene razmere. Vendar pa načrt zakona obsega določbe, ki globoko segajo v privatne pravice hišnih in zemljiških posestnikov v Ljubljani, zato treba na vse strani dobro proučiti načrt zakona da ga more zbor potrditi. Ta načrt zakona moral bi bil deželni odbor dobiti v presojo kot vrhovna avtonomna oblast v stavbinskih zadevah. Odsek, kakor tudi člani dež. zbora se ne morejo kar na mah odločiti za ta velevažni zakon. Treba bi bilo preje proučiti jednake zakone, veljavne za druga mesta, kot so: Dunaj, Praga, Brno.

Ker bode vlada gotovo predložila prihodnjemu dež. zboru nov stavbeni red, zato naj se ta zakon odloži za nekaj mesecev. Občina ljubljanska si more ta čas pomagati s § 70. veljavnega stavbenega reda, po katerem more mestna občina v mnogih slučajih dobrovoljnim potom doseči svoj namen. Tudi če zbor sedaj sklene ta zakon, bode težko pred zimo

potrjen, torej bi ne bilo nič zamujenega. V tem času pa bi dež. odbor izdelal primeren zakon, ustrezajoč občini in zasebnikom.

Posl. baron Schwegel se ne strinja z odsekovim nasvetom, češ, da se to važno vprašanje preveč zavleče. Naj se načrt primerno preuredi, oziroma izpuste nekatere preostre določbe in veljavnost zakona omeji od 3 do 5 let. V ta namen naj se načrt vrne odseku, da nasvetuje primerne premembe.

Posl. Grasselli podpira ta predlog, ki je z večino tudi obveljal.

Na predlog posl. Luckmanna se volijo še trije člani v dotični posebni odsek, in sicer: baron Schwegel, Klun in Višnikar.

Dalje sklene zbor soglasno in brez debate:

1. Mestni občini ljubljanski se dovoljuje, da sme z zakonom z dne 6. julija 1895, drž. zak. št. 94, iz državnih sredstev ji dovoljeno brezobrestno posojilo v znesku 150.000 goldinarjev najeti, in sicer: 50.000 gld. za delno pokritje stroškov, ki jih je prizadel potres, 100.000 gld. pa svrhu ustanovitve zaklada za regulovanje mesta.

2. Temu sklepu pridobiti je Najvišje potrjenje. — (Poročevalec ces. svetnik Murnik.)

Da more dež. zbor še danes skončati izredno zasedanje, pretrga dež. glavar do 1/2 3. ure javno sejo, da mej tem časom odsek presodi omenjeni razlastitveni zakon in primerno nasvetuje.

Črne bukve kmečkega stanu.

8. Francosko.

Poljedelci, katere imamo za največje starokopitneže, češ, da delajo vedno, kakor so se navadili in ki sami o sebi ravno to mislijo, o katerih sodimo, da so mej vsemi ljudmi najbolj boječi, so vedni prenovljevalci, vedno prevarjevani v svojih računih po dogodkih, katerih niso mogli naprej vedeti, in vedno prisiljeni, iznova razmotravati nove načrte.*

Te besede znamenitega raziskovalca francoske poljedelske zgodovine nas opozarjajo na jako važno resnico. Želja po napredku, po izboljševanju zemljišča, po boljših vseh se drži kmečkega stanu, odkar živi. Saj nam priča kulturna povestnica, da je ravno poljedelstvo nagnilo ljudi, da so se pričeli pečati z računstvom in merstvom, z zvezdoznanstvom in naravoslovjem.

Začetek vseh iznajdb in vseh takozvanih realnih znanostij se nahaja pri poljedelstvu. Zato je pa zelo neresnično, če se kmečkemu stanu očita starokopitstvo. In kolikrat čujemo to očitjanje. Vsak dečak, ki je prebral par stranij kake kmetijske knjige ali kakega časopisa, se že norčuje iz kmeta, češ, da ne napreduje in da se brani pouku. Lahko je govoriti, a neprimerno težje je delati. Sadi, zboljšuj, prenavljaj, če nimaš s čim! Kjer so pripomočki, tam se kmalu pokaže, da kmet ni tako zaprt pravemu napredku, kakor se navadno misli in sodi. Samo v jedni stvari je kmet trd in neizprosen; koder se gre namreč za pogoje njegovega

*) Vicomte G. d'Avenel: La propriété foncière. Revue de deux mondes 15. apr. 1893, str. 789. 790.

obstoja. Bistvo njegovega stanu je vedno ravno tisto in to bistvo si skuša ohraniti. Novodobno zakonodajstvo mu je siloma utrgalo njegov pravi temelj in zato ni čuda, če je proti takim prijateljem nezaupen.

Vzlasti o francoskem kmečkem stanu moramo reči, da je zelo napreden. V našem stoletju si je zboljšal ogromna zemljišča, najnovejše iznajdbe izrablja v svojo korist, organizuje se mej seboj. »L'association catholique«, zadruga francoskih katoliških kmetovalcev ima na tisoče udov, ki ima svoja krajevna in svoja osrednja skladišča; pri nakupu potrebnih stvari: živil, strojev, umetelnega gnoja, obleke itd. in pri prodaji izključuje drage posredovalce. In vendar propada!

Ran, katere ga bolé, ni sam kriv, marveč zadaje mu jih zunanji sovražnik — individualistični kapitalizem. Napoleonovo dedno pravo je v domovini pokazalo grozne učinke. Napoleon je hotel imeti le nekaj bogatih veleposestnikov, ki jih je fidejkomisno privezal k državi; kako naj živé drugi, mu ni bilo mar. Hotel je imeti odvisno, ubogo ljudstvo, ki bi ne imelo družih pravic, nego ubogati. Mislil je, da si s tem utrdi prestol. A motil se je. In če smo iz tiseč družih vzrokov veselili Napoleonovega padca, nas vendar le v prvi vrsti radosti zato, ker se je zopet pokazala zgodovinsko nebrojnokrat dokazana resnica, da prestoli stojé trdno samo tedaj, če jih podpira slobodno, gmotno in npravno zdravo kmečko ljudstvo.

Napoleon je padel, a njegov peklenski vpliv je ostal. Sedaj je na Francoskem 51 milijonov hektarjev razdeljenih na 150 milijonov zemljišč.*) Nekatera teh zemljišč so tako majhna, da stoji na njih komaj po 20, 10, da celó le po 6 trsov.

To razkosanost nam kažejo natančneje te-le številke: Leta 1882 je bilo na Francoskem 6,913.504 oseb, ki so se pečale s poljedelstvom. Bilo je mej njimi

posestnikov in obdelovalcev lastnega zemljišča	3,525.342
najemnikov	680.598
dninarjev	753.313
poslov	1,954.251
	6,913.504

Na 10.000 ha obdelane zemlje (brez gozdov) se je štelo tedaj povprek 1144 samostojno obdelovanih posestev. Razdeljena so bila tako-le:

437 jih je imelo manj nego 1 ha
532 » » » od 1—10 ha
147 » » » 10—40 ha
28 » » » več nego 40 ha

Prvi dve skupini moramo šteti k malim, tretjo k srednjim in zadnjo k velikim posestvom.

Potemtakem je na Francoskem 84,7 odstotkov malih posestnikov, 12,8 odstotkov srednjih in 2,5 odstotkov velikih. Še razvidneje se nam pokaže razcepljenost v teh-le podatkih: Mali posestniki imajo samo 25,1 odstotkov vse obdelane zemlje, srednji je imajo 29,9 odstotkov, veliki pa 45 odstotkov.

To se pravi: majhno število bogatinov ima skoraj polovico vse obdelane francoske zemlje; ogromno število kmetov pa komaj četrtino. Velika posestva se po razkosavanju vedno množé, manjša izgubljajo še to, kar imajo. Povprečna obsežnost prvih je vedno večja, povprečna obsežnost malih pa vedno manjši. Kapitalistično meščanstvo vlada v gospodarskem oziru francosko zemljo in zato tudi v političnem.

Rado se govori, da je francoska revolucija oslobodila kmeta fevdalnega izesa. Resnično je sicer, da se je po francoski revoluciji odpravilo fevdalstvo, toda sedanje razmere kmečkemu stanu se odločno upirajo, da bi se to smelo imenovati oslobojenje. Francoski kmetič sedanjega časa se razlikuje v treh ozirih od svojega tlačanskega prednika. Prvič mu ni treba več nositi fevdalnih bremen; postal je neomejen lastnik na svoji zemlji. Drugič nima več pravice do skupnega posestva, na katerem je preje lahko živil svojo živino. Sedaj mu manjka krme in zato tudi — živine. Tistega skupnega (markinega) posestva mu je nekaj ugrabil graščak, drugo pa Code Napoleon. Na Francoskem je sedaj vedno več kmetov, ki ne morejo vzdrževati lastne živine za delo. Že izguba pravic do skupnega zemljišča odtehta pridobljeno »slobodo«. Tretjič ima pa sedaj kmet polovico manj svoje proizvajajoče

delavnosti. Preje ni obdeloval samo polja, marveč si je tudi sam proizvajal za življenje, obleko in stanovanje potrebnih stvari, za katere mora šteti sedaj lepe novce, ki jih večinoma požira veliki obrt. Preje si je jedna vas zadostovala; poleg kmetijstva so se nekateri pečali z različnimi rokodelstvi; kar so potrebovali vaščani, so si sami proizvajali. »Bilo je skoraj popolno naturalno gospodarstvo. Denarja ni bilo skoraj nič treba. Kapitalizem je pa to uničil s svojim denarnim gospodarstvom in z velikim obrtom. Za kmetov obstanek je bila raba skupnega posestva prvi pogoj, drugi pa postransko obrtno delo. Sedaj sta oba pogoja zrušena. In tako pada kmet vedno globlje. Dolgovi, slabe letine, delitve posestev vsled dedščin, pravde gonijo jednega kmeta za drugim k oderuhu; zadolžuje se jih vedno več in vedno hujše — z jedno besedo, naš mali posestnik je — brez rešitve namenjen propadu. On je prihodnji proletarijec.«*)

Engels kot socialist mora trditi, da sploh ni mogoče rešiti kmečkemu stanu. Mi o tem ne sodimo tako, pač pa moramo pritruditi drugim njegovim besedam, ki ne veljajo samo za francoskega, marveč tudi za našega kmeta.

Vzroki imajo svoje učinke. Na Francoskem se socialna demokracija širi tudi na kmetih. Leta 1892 je bil v Marselju prvi socialno-demokratski kmečki shod. Sestavil je podroben načrt. Za male kmete se zahteva v njem to-le:

Občine naj napravljajo poljedelske stroje in jih za vlastne troške posojajo kmetom; ustanové naj se kmečke zadruge za nakupovanje gnojil, semen, za drenažo itd. in za prodajanje pridelkov. Pri lastninski izpremembli se ne sme zahtevati nič davka, če ne presega posestvo vrednost 5000 frankov; sodni odbori po irskem vzgledu, ki naj znižujejo najemnino in določujejo, koliko odškodnine mora plačati gospodar najemniku ali sonajemniku (mé-tayers), ki mu je zboljšal zemljišče; odpraviti se mora čl. 2102 državljanskega zakonika (Code civil), ki daje lastniku zastavno pravico na zetev; odpraviti se mora upnikom pravica, rubiti zetev; neko določeno število kmetijskega orodja, zetje, setve, gnoja, skratka vsega, kar kmet nujno potrebuje za svoje delo, mora biti nerubljivo; pregledati se more že zdavnej zastareli zemljiški kataster in do tedaj se mora pregledati vsaka posamezna občina; konečno se mora uvesti brezplačen kmetijski nadaljevalni pouk in kmetijske poskuševalnice.

Ta načrt je popolnoma pameten; socialno-demokratskih načel nikjer ne kaže. Mej francoskimi socialisti vidimo namreč nekaj izvanrednega. Da bi tem ložje dobili kmete za svojo stranko, so postavili v svoj načrt načelo, da hoče socialna demokracija braniti posestva malih kmetov in se skupno z njimi bojevati proti velikim posestnikom; torej so ustavili svoj temeljni nauk o skupnosti vseh proizvajalnih sredstev. Leta 1894, meseca septembra, so pri shodu v Nantu se jedenkrat pregledali svoj kmečki načrt in tam pravijo doslovno, »da je na jedni strani socializmov dolžnost, kmečke proletarijce zopet postaviti v skupno ali družbino posest velikih zemljišč in zato vzeti ta zemljišča njihovim sedanjim lenim lastnikom, na drugi strani pa ni manj silna dolžnost, ohraniti kmete, ki sami delajo, v posesti njihovih zemljišč proti državi, oderuštvi in napadom novih velikih posestnikov.«

Nemški socialisti, na čelu jim Engels (o. c. str. 279 nasl.) so brž zagnali velik šum in dokazovali, da je to izdajstvo socialno demokratskih načel. Mej tem so pa sami doma začeli ravno tak boj. Vollmar, Liebknecht in Bebel so se jeli javno kresati zato, ker sta prva dva vzlasti na Bavarskem pri kmetih začela socialistično agitacijo, obetajoč jim, da jim ne bo treba izgubiti svojih posestev v prihodnji socialistični državi. Razvoj tega boja ne spada semkaj; omenjali smo ga le

zato, ker nam dokazuje, da sta lažnjivost in nedoslednost socialističnih agitatorjev povsod jednaki.

Pri imenovanem nanskem shodu se je navedeni kmečki načrt nekoliko izpopolnil. Pridejale so se mu še te-le točke:

Občine naj dobivajo zato, da napravljajo poljedelske stroje, državno podporo, in malim kmetom naj jih posojajo zastonj. — Namestu vseh naravnostnih in nenaravnostnih davkov naj se uvede jedini stopnjevani davek na dohodke nad 3000 frankov. Dokler se to ne zgodi, se mora odpraviti ves zemljiški davek za kmete, ki sami obdelujejo zemljišča in ga znižati pri zadolženih zemljiščih. — Lov in ribištvo mora biti slobodno. — Zakonita in navadna obrestna mera se mora znižati. — Zdravniška postrežba mora biti brezplačna; zdravila naj dobiva kmet za njihovo pravo ceno. — Družinam v službo poklicanih rezervistov se mora dati odškodnina. — Prevoznina za gnojila in kmetijske stroje in pridelke se znižaj. Takoj se morajo začeti priprave, da se napravi načrt, kako naj bi se z javnim delom zboljšala zemlja in zvišali poljedelski pridelki.

Kmečkim ušesom godi ta načrt. Brezbožne sole in protikrščansko javno življenje je pripravilo kmete za socializem; vedno večja revščina pomaga in zvita geljufnost socialističnih agitatorjev zanje. Zato se ga poprijemljejo kmetje vedno bolj. Podajajo se v boj — a pri omenjenem nemškem shodu so sami izrekli, da je njihov stan »fatalement appelé à disparaître« (po usodi določen, da izgine).

Te besede čudno odmevajo od navedenega načrta. Umiramo, a pred smrtjo hočemo imeti še toliko sile, da vržemo velike posestnike z njihovih zemljišč; upanja se hočemo usrkati v sovraštvi, ki ga nam v polnih kozarcih ponuja socialna demokracija. Čeprav se to upanje nikedar ne izpolni, nič ne dene. Trenotno se vpijanjamo socialističnih sanjarij in kaj pride jutri, nas danes ne briga. Après nous le déluge. To jedino more biti misel francoskih kmečkih socialnih demokratov. Mi pa smo se prepričali v ti razpravi, da so na Francoskem precej bolj pripravljene razmere za prekucije, nego so bile pred 100 leti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. julija.

Narodni shod v Budimpešti, ki se ima vršiti 10. avgusta t. l. bôde zelo v oči mažarske neodrešence. Shoda se vdeležé, Slovaki in Rumuni. Budimpeštansko časopisje obsoja ta shod po svojih mažarskih načelih. Med drugim meni »Pester Lloyd«, da se o shodu ne sme govoriti, dokler se sklicatelji shoda imenujejo »narodi«, kakor je bilo čitati v njihovem oklicu. »Nobeden, kdor častno sodi o naši deželi, ne sme pritruditi, da so pri nas različni narodi (!). Ako se namerava pri tem shodu povdarjati, da se ga vdeležujejo trije narodi, tedaj ne zasluži, da bi se z njim pečal resen politik. Jedin namen posvetovanj bi bil ta, da bi se pripoznala samostojna ogerska država, ki se ne more odpovedati jednotnemu jeziku, kterega je po naravnem potu podedovala od onega rodu, ki je bil že v začetku pravi in jedini državni element. Zahtevati, da se kot državni jezik ne ceni in spoštuje oni jezik, ki je v rabi v celej deželi in ga tudi vsi razumevajo, je naravnost brezmiselno, kakor tudi to, da bi država morala gójiti in varovati vse jezike tako, kakor svojega lastnega«. V tem smislu razpravlja omenjeni list svoje neslanosti. V svoji najgorji predrznosti obdolžuje nemažarske narodnosti, da so one naščevale ptuje časopisje proti lastni domovini. Vkljub temu pa nagovarja vlado, da ne zabrani vršitev tega narodnega shoda. »Kronstädter Zeitg.« obžaluje, da se Nemci ne bodo shoda vdeleževali in pravi: »Prav naravno je, da mi Sasi ne bodemo zastopani na shodu, ker smo prišli šele v zadnjem času do te resnice, da se zamoremo rešiti le s pomočjo naših mažarskih prijateljev, ki pa morajo biti liberalci in mešane vere, to so oni prijatelji, ktere smo mi v svoji kratkovidnosti poprej tako prezirali.«

*) A. M. Weiss. Apologie des Christenthums. IV. Freiburg 1892, str. 510. Hist. polit. Blätter 91, str. 559 nasl.

*) Fr. Engels: Die Bauernfrage in Frankreich und Deutschland. Neue Zeit št. 10. 1894/95, str. 294. 295.

Celjska dvojezična gimnazija je še vedno dobra kost, katero glojajo lačni nemški židovski listi. Dunajska židinja N. Fr. Pr. in graška tetka „Tagespost“ pretakati skoraj vsaki dan krokodilove solze, da se je Celje vsled neznačajnosti nemških konservativcev prepustilo slovenski povodnji. Zadnja N. Fr. Pr. nam v uvodnem članku vsa obupanja zaradi žrtve slovensko celjske povodnji. Imenitna se Ministerstvo je padlo, Peez, Coronini, Widman so že med političnimi mrtveci, in židinja je pripravljena še na druge žrtve. Zato je pač umestno vprašanje: Kaj bo s celo nemško levico, ako je tako slabega želodca, da ne more prebaviti par slovenskih paralelk v Celju?

Bolgarija. Vsakovrstna poročila dohajajo iz Bolgarije. Na jedni strani se določno trdi, da se bode v kratkem poslovil knez Ferdinand, nasprotno se pa ravno tako z gotovostjo poroča, da ga bo Rusija pripoznala. Glede te zadeve se iz Bukaresta brzobjavno poroča, da bode predlagal metropolit Klement zunanjemu ministru Lobanovu, naj Rusija vsaj formalno pripozna princa Ferdinanda bolgarskim knezom s tem pogojem, da vodi Rusija v bodoče popolno vso zunanjo bolgarsko politiko in da sprejme princ Boris pravoslavno vero in sicer takrat, kadar bo to določil princ Ferdinand. Resnična pa je doselej le ta trditve, da bode rusofska stranka kmalu vladajoča stranka v Bolgariji. Tudi se govori, da sprejme princ Ferdinand sam pravoslavno vero, da s tem ustreže želji Rusije in doseže njeno milost. Ta vest židovskih listov se nam zdi zelo neverjetna.

Srbi in Bolgari se radi macedonskega vprašanja pisano gledajo. Srbi se namreč boje, da se bo macedonska zadeva za nje neugodno rešila, ker so jo Bolgari v roko vzeli. — Vender se pa naravnost ne upajo Bolgarom nasprotovati, ker se še dobro spominjajo — Slivnice.

Agrarnega vprašanja v Nemčiji so se tudi socijalni demokrati polastili v svoje agitacijske namene. Zadnji socijalistični shod v Frankobrodu ob Menu se je zlasti pečal z vprašanjem, kako zanetiti socijalno-demokratični ogenj tudi na deželi mej kmeti. Vollmar je priporočal, naj se pri agitaciji kmetom dajo zagotovila glede poljšave njihovega žalostnega stanu. Bebel pa je povdarjal, naj se kmeti seznanjajo s pristnimi načeli socijalno-demokratične stranke. Prvi je s svojim predlogom zmagal in sestavil se je agrarni program socijalno-demokratične stranke, kateri kmetom zlasti obeta, da bo, kadar pride njihova stranka na krmilo, država prevzela vse zemljiške dolgove itd. Ako bode nemški Mihel tem obljubam verjel, bode bodočnost pokazala.

Severna Amerika. Vojno ministerstvo v zedinjenih državah je izdalo letno poročilo, v katerem se omenja, da znaša vojna moč v mirovnem času 114.146 mož. Skupno število vseh za orožje zmožnih mož, ki se zamorejo sklicati v vojskinem času, pa se ceni na 10 milijonov. Število je sicer precej veliko, toda zanašati se pa ne smejo preveč na to moč, ker niso izvežbani v orožnih vajah.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. julija.

(Prevzvišeni gospod kuzoškof) so se danes opoldne odpeljali z brzovlakom v Gradec, kjer se vdeležé shoda znanstvene Leonove družbe.

(Graf Hohenwart in veljava Slovencev.) Graška „Tagespost“ govoreč o vstanovitvi celjske gimnazije piše: „Sploh pa imajo Slovenci (Wenden) le malo zasluge pri tej zmagi; njih zasluga je jedino ta, da je jednemu izmed njih prišlo na misel nemškemu grafu Hohenwartu ponuditi mandat na Kranjskem. Mož, ki je to misel sprožil, je prav za prav provzročil te vspehe Slovencev. Brez nemškega Hohenwarta bi bili Slovenci danes še ravno tako brez pomena, kakor so bili pred Hohenwartom, in kakor bodo zopet brez pomena, ko več Hohenwarta ne bo.“ — Take besede iz ust naših najbolj zagrizenih nasprotnikov, so pač najboljši zagovor za grofa Hohenwarta pa tudi dovolj jasen migljaj, kako Slovenci postopajmo, ako hočemo, da bo slovenska delegacija na Dunaju imela tudi še zanaprej svojo veljavo in svoj vpliv.

(Deželni zbor kranjski.) Ker je zakon o razlastitvi zemljišč v svrhu uravnave, razširjave in zboljšanja v zdravstvenem oziru, veljaven za mesto Ljubljano velikega pomena in se odsek po daljšem posvetovanju ni mogel zjediniti v posameznih določbah, bode se posvetovanje v odseku še danes in jutri nadaljevalo; in tako bode deželni zbor imel še jedno sejo v sredo popoldne ob 3. uri. Istemu odseku se je danes popoldne izročila v poročanje predloga dež. odbora v loterijskem posojilu v znesku 1,000.000 gld. za mesto ljubljansko.

(Darovi.) Presvitli cesar je dovolil, da se iz zaklada postojinske jame porabi 1000 gld. in sicer 800 gld. za potresence v Ljubljani in v okolici, 200 gld. za pogorelce v Toplicah. — Gorjanskemu gasilnemu društvu je Njegovo Veličanstvo podarilo 80 goldinarjev.

(Vipavska železnica) z normalnim tistem se bo vendarle zidala. Vlada bode dotični načrt predložila državnemu zboru že na jesen ali najdalje na spomlad.

(Iz lavantinske škofije.) C. g. Jos. Zagajšek, kaplan pri Sv. Magdaleni pri Mariboru gre za provizorja na Muto. Zopet sta nastavljeni č. gg. Jakob Kranjc kot kapelan na Zibiki in Fr. Brglez kot kapelan v Dramlji. Prestavljeni so č. gg. kapelani: Jos. Mihalič v Hajdin; Jan. Jodlk Sv. Antonu; Al. Cizerl v Koče in Fr. Saloven v Reče. Nastavljeni so č. gg. semeniški duhovniki: Jos. Čedek kot II. kapelan pri sv. Magdaleni, Rud. Janežič pri St. Ilju in Ant. Novak v Majšbergu. V začasni pokoj je stopil č. gosp. Val. Vogrinc, kaplan v Kočah. — Razpisana je fara na Muti do 3. septembra t. l.

(Državnozbornske volitve.) V Budejevcah je bil od čeških veleposestnikov dne 27. t. m. državnim poslancem izvoljen grof Bohumil Clam-Martinić. — Liberalni veleposestniki se volitve niso vdeležili.

(Iz Prage) 21. julija: Narodopisno razstavo so prišli obiskat bolgarski gostje, ki so poslali svojemu knezu Ferdinandu v Karlove Vare po svojem prihodu natančno telegrafično poročilo o vsprejemu. Tudi grof Lažanský je brzobjavil bolgarskemu knezu, in je mogoče, da pride ta vladar razstavo pogledat. Nekaj prav neljubega se je pripetilo nekemu ameriškemu duhovniku. Prišel je z drugimi Čehi, šel k starišem v Pisek, kjer so ga prijeli orožniki kot beguna. Spričalo se je, da je zapustil domovino v času, ko bil moral k naboru. V Ameriki je prestopil k anglikanski veri. — Prof. Masaryk je zopet jedenkrat spregovoril raz visokost svoje učenosti. Govoril je v Kolinu o Husu in trdil, da se je cerkveni zbor v Kostnici krivega storil justičnega umora. Če bi trdil tako budalost kak dijak, bilo bi odpustljivo, a tako govori c. kr. vseučilišni profesor in modroslovec! Kakšen sad more podobno čevkanje obroditi? — Zdaj sta bila obsojena dva, rekel bi še otroka radi žaljenja vere. Jeden je kadil in bil pokrit pri Vstajenju, drug pa pri pogrebu gredoč takoj za duhovnikom. Oba sta bila obsojena. Po Masarykovem nanku bila bi „svoboda dejanja“. — Budijski župan s svojimi nemškimi tovariši ni zadovoljen, da bi pozdravili cesarja pri njegovem prihodu tudi Čehi. Nobeden Čeh ni izvoljen v slavnostni odbor in vender je Čehov dvakrat več ko Nemcev. — V rovu „Božji blagoslov“ so zasuti trije rudarji.

(Pravde zaradi patentov.) Ker se je po mnogo mestih že napravila električna razsvitljava, trdke jedna drugi krajejo najnovejše patentovane iznajdbe. Tudi neka berlinska firma, o kateri se govori, da bode v Ljubljani prevzela dela električne razsvitljave je zamotana v take pravde, s katerimi je pa tudi oškodovano dotično mesto, katero ji dela izroči. Naj tedaj naši mestni očetje pazijo, da se Ljubljani ne bode tako godilo kakor mestu Kamenicam na Oger-skem, kjer se morajo pravdati.

(Prve vzajemno zavarovalno društvo za vpokojene duhovnike) so osnovali dr. I. Scheicher, R. Himmelbauer, urednik „Correspond. Blatt-a“ in Fr. Stancaz na Dunaju. Društvo ima namen, da si duhovniki za slučaj stalnega ali začasnega vpokojenja oskrbe letno rento v znesku od 120—720 gld. Zavarovanje bode dvojno: 1. Zavarovanec si lahko oskrbi gotovo rento ne glede na čas, kedaj je vpokojen. 2. Društvo se zavarovancu zaveže, da mu po preteku določene dobe 20, 30, 40 let začne izpla-

čevati fiksno rento. Ako je v tem slučaju zavarovanec primoran pred določeno dobo v pokoj stopiti, izplača se mu, kar je umevno, samo del tiste rente, do katere bi imel po preteku zavarovalne dobe pravico. — Prvi način zavarovanja je, kakor razvidno, dražji. 25 letni duhovnik, ki se zavaruje po prvem načinu, plača mesečno 4 gld. 93 kr., da dobi, kadar koli je upokojen, 720 gld. Ako se pa zavaruje po drugem načinu, je mesečni donesek le 3 gld. 66 kr. za dobo 40 let. Prihodnja štev. Corres. Bl. für den kath. Clerus prinese pravila že potrjenega društva, na katere č. gg. sobrate s tem posebno opozarjamo.

(Deputacija obrtnikov pri g. dvornem svetniku Šukljeju.) Izvršuje sklep shoda konservativnega obrtnega društva z dne 21. t. mes. poklonila se je danes gospodu dvornemu svetniku deputacija ter mu izročila prošnjo zadevajočo blagohotno uvaževanje vsled potresa oškodovanih obrtnikov pri razdeljevanju svote, katero je nabral dunajski pomožni odsek. Gospod dvorni svetnik je vsprejel pismeno prošnjo ter opomnil, da hoče storiti, kar možno.

(Cerkvena statistika v ameriških Zedinjenih državah.) Leta 1890 so našteji v Zedinjenih državah severo-ameriških okroglo 63 milijonov prebivalcev. Sedaj je dovršena tudi cerkvena statistika, ki sicer ni popolnoma zanesljiva, kajti oskrbeli so jo državni uradniki, vendar pa nam kaže odotne verske razmere v jako čudni luči. Številke so namreč pokazale, da imajo Zedinjene države 143 raznih verskih družb v 165.177 občinah; 20.612.806 ljudij pripada tem verskim družbam. Iz tega števljenja pa sledi, da vsaj polovica državljanov v Zedinjenih državah ne pripada nobeni verski družbi. Petero verskih družb pa šteje nad jeden milijon vernikov: rimsko-katoliška Cerkev 6,250.000; Metodisti 4,600.000; Baptisti 3,725.000; Presbiterijanci 1,280.000, Luteranci 1.230.000 vernikov. Nadalje pripoveduje statistika, da deseterim drugim verskim družbam pripada nad pol milijona vernikov. Judov so našteji le 130.000. — Med drugoverci vladajo bolj in bolj razne zmešnjave in prepiri; zato pa se jih toliko odvrča od verstva sploh, tako da žive popolnoma brezversko. Katoliška vera in življenje pa lepo napredujeta. To se vidi tudi odtod, ker se mnogo mladeničev hoče posvetiti ondi duhovskemu stanu. Za vzgled povemo le jeden dogodek. Papežev poslanec nadškof msgr. Satolli je posvetil jezuitom dne 26. junija t. l. v Woodstock-u (Maryland) 26 mašnikov. To je živo seme, katero v nekaj letih vsklije v bogato žetev.

(Nesreča.) V petek je pri podiranju Cenkerjeve hiše v Gradišču padel strop na delavca, Fr. Verbeka iz Šmartna pod Smarno goro ter ga tako poškodoval, da bode težko okreval.

(Služba glavnega učitelja na tukajšnjem c. kr. učiteljišču) za slovenski in nemški jezik in za pedagogiko, je do 14. avg. zopet razpisana, ker ni bilo nikakega prosilca.

Društva.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda za Brdski sodnijski okraj) sklicuje letošnji občni zbor na dan 1. avgusta popoldne ob 4. uri v Lukovico na vrt Slaparjeve krčme, kamor se vabijo vsi društveniki.

(Vabilo h koncertu,) ki bode na dan učiteljske konference, 31. julija 1895. v Krškem na vrtu gospoda Gregoriča. Vspored: 1. Fr. Gerbič: „Na lov“, mešani zbor s spremljevanjem rogov. 2. Fr. S. Vilhar: „Bojna pesem“, moški zbor. 3. A. Nedved: „Nazaj v planinski raj“, mešani zbor. 4. J. Vošnjak: „Moj dom“, moški zbor. 5. A. Nedved: „Vijolični voj“, mešani zbor. 6. L. Hudovernik: „Naša zvezda“, moški zbor z bariton-solo. 7. A. Nedved: „Venec slovanskih narodnih pesmij“, mešani zbor s spremljevanjem glasovira in gosli I. in II. Prosta zabava. Začetek ob polu 6. uri popoldne. Čisti dohodek namenjen je učiteljskemu konvikt v Ljubljani. K ob. lni vdeležbi vabi najljubneje O d b o r.

Telegrami.

Pariz, 29. julija. Pri včerajšni volitvi v generalni svet je bilo izvoljenih 530 republikancev in 136 konservativcev; potrebnih je 44 ožjih volitev.

Dunaj, 29. julija. Povodom obletnice smrti nadvojvode Viljema so se brale v

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

cerkvi nemškega viteškega reda in v cerkvi oo. kapucinov črne sv. maše. Na rakev nadvojvode so položili mnogo vencev.

Rim, 28. julija. „Agenzia Stefani“ se poroča iz Carigrada, da je danes zjutraj umrl italijanski poslanik Catalani vsled srčne kapi.

Madrid, 28. julija. Pekovski štrajki so končani.

Carigrad, 29. julija. Novica, da se je poskušal upor v Melniku, se potrjuje, vendar še ni gotovo ali so uporniki Melnik osvojili. Pri upornikih je spoznati redno vojaško vodstvo, znamenje, da ustajo vodijo bolgarski častniki. Turčija je sklicala pod orožje 3300 mož, da jih pošlje v kraje Seres, Drama, Nevrekop in Melnik, kjer ni bilo dosedaj nobene posadke. Namen sklicanju vojakov je: varovati prebivalce omenjenih krajev pred napadi vstajnikov, ni se pa nameravala kaka sovražnost nasproti Bolgarski.

Hamburg, 29. julija. V tovarni za kisline je pretečeno noč razsajal velik požar. Devet oseb je mrtvih.

Atene, 28. julija. Kralj se je podal v Aix les Bains; med tem časom izvršuje prestolonaslednik njegova opravila.

Atene, 28. julija. Delyannis je imenovan poslanikom v Parizu, Ranghabe v Berlinu in Mavrocordato v Londonu.

Aleksandrija, 28. julija. Ko so v soboto pokopavali nekega angleškega vojaka v Kairo, so napadli domačini pogrebce s kamenjem ter od daleč metali nanje pušice. Policija je morala aretovati več oseb. Vsled pritožbe angleških diplomatskih zastopnikov je jel ondotni ministerski svet preiskavati celo zadevo.

Umrli so:

27. julija. Viktor Armič, črkostavec, 21 let, Kolizej, pljučna tuberkuloza. — Julij Rosmanit, delavčev sin, 4 mesece, Dunajska cesta, delavske hiše, katar v črevih.

V bolnišnici:

26. julija. Marjeta Abe, kajzarjeva hči, 8 let.

V hišnišnici:

27. julija. Marija Dimnik, gostilja, 74 let, ostarelost.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
27	9. zvečer	735.4	22.7	sl. jvzh.	jasno	
28	7. zjutraj	736.0	18.1	sl. vzh.	jasno	0.0
	2. popol.	735.2	30.3	sr. jzah.	„	
28	9. zvečer	735.1	21.9	sl. jzah.	jasno	
29	7. zjutraj	734.8	18.0	sl. jzah.	soparno	0.0
	2. popol.	734.1	30.0	sr. jzah.	jasno	

Srednja temperatura 27. in 28. julija 22.6° in 23.4°, ozir. za 3.0° in 3.8° nad normalom.

Poziv!

Sedma skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ zborovala bo dne 4. in 5. septembra t. l. v Novem Mestu. Z veseljem pozdravlja v imenu tukajšnjega učiteljskega, kakor tudi meščanstva ta sklep podpisani odbor, kateri je pripravljen vse storiti, kar je v njegovi moči, da bo dostojno sprejel in počastil zborovalce.

Ker pa je sklenil pripravljalni odbor najspoštliveje povabiti vse učiteljske, kakor tudi vse šolske prijatelje, da se blagovolje obilno udeležijo VII. glavne zavezine skupščine v Novem Mestu, posebno pa še priporočiti se gostoljubnim Novomeščanom, kateri naj bi omogočili toliko sijajnejši vsprejem, zatoraj se obrača podpisani odbor najspoštliveje do p. n. novomeškega prebivalstva, katero se je še ob vsaki priliki poka-

zalo toliko počrtnovalno in gostoljubno, da bi tudi dne 4. in 5. septembra blagohotelo pokazati učiteljske, katero bo prišlo s Kranjskega, Koroškega, Primorskega in Stajerskega, isto prijaznost in navdušenost, kakoršna je že pokazalo radovalno mnogokrat proti gostom. Pravi šolski prijatelji nas itak nikoli ne pusté osamljene; zatoraj upamo, da bodo tudi pri VII. skupščini mnogobrojno počastili zavezino zborovanje.

Vsemu slovenskemu učiteljske pa: Pokažite s tem, da se udeležite v prav obilnem številu zborovanja, da želite sebi in šoli napredka, da ne samo varovate, temveč tudi povzdignite hoče svoj ugled, posebno še, da želite tudi skupne, zložne delavnosti, katere je istinito potreba! Ne iščite nikakšnega izgovora, temveč pridite o zavezinem zborovanju v našo metro-polo Dolenjske in pripomozite, da se stvar slovesneje izvrši!

„Na delo toraj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud nam nebo blagoslovi!“

Krajni odbor za VII. glavno zborovanje „Zaveze“ v Nov. Mestu,
dne 20. julija 1895.

Častni predsednik:

Franjo Perko, župan.

I. predsednik:

Fr. Koncilija.

I. tajnik:

M. Hiti, nadučitelj.

II. predsednik:

Ivan Barle, nadučitelj.

II. tajnik:

Val. Zavrl, učitelj.

Zahvala

460 1-1

V svojem in v svojcev imenu izrekam na tem mestu najsernejšo zahvalo vsem p. n. gg., ki so se na mnog tolažbe poln način tako častno spominjali moje ljube rajne matere

Franciške,

kropeč jo, spremljajoč jo na poslednjem potu, žrtvujoč v blage namene ter moleč za pokoj njeni duši. Iskrena hvala bodi vsem p. n. sožalnikom.

V Ljubljani, dne 29. julija 1895.

Ivan Vrhovnik.

Zahvala.

462 1-1

Vsem Vam, ki ste nama ob smrti najine nepozabne

Stanke

izražali svoje sočutje in naju tolažili ob britki izgubi, vsem Vam, ki ste položili na krsto prekrasne vence, vsem Vam, ki ste preljubežnega otroka tako izredno mnogobrojno spremili k večnemu počitku, bodi tem potom izrečena najina najprisrčnejša zahvala.

V Železnikih, dne 23. julija 1895.

Josip in Matilda Demšar.

Koverte s firmo pripravljena po nizki ceni.

Katoliška Tiskarna

Razglas.

449 3-2

Gračina v Črnomlju prodá iz proste roke vsa svoja posestva skupaj ali posamezno na parcele in sicer:

Grad v Črnomlju šte. 1 z vrta, v katerem so velika gostilna, pisarne c. kr. okr. glavarstva in druga stanovanja.

Mlin v mestu št. 94 s 6 tečaji in žago.

Vrtovi merijo približno 2 orala,
hrastove in smrekove loze, prav blizu

in lepo ležeče 203 „
njive 40 „
pašinoi in košenice 25 „

skupaj 270 oral.

Prodajati se bode pričelo **dne 1. oktobra t. l.**, kupi se pa tudi lahko prej. — Pogoji so jako ugodni.

Natančneje se poizvé pri oskrbništvu gračine v Črnomlju.

Dunajska borza.

Dne 29. julija.		Dne 27. julija.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	100 gl. 95 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	151 gl. 50 kr.	199 gl. 50 kr.	
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 10 „	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	161 „ — „	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	145 „ — „
Avstrijska zlata renta 4%	123 „ 50 „	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	195 „ 50 „	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	17 „ — „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 75 „	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 75 „	Rudolfove srečke, 10 gl.	23 „ 50 „
Ogerska zlata renta 4%	123 „ 20 „	Tisne srečke 4%, 100 gl.	146 „ 25 „	Salmove srečke, 40 gl.	70 „ — „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 70 „	Dunavske vravnave srečke 5%	130 „ 50 „	St. Genois srečke, 40 gl.	72 „ 50 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1078 „ — „	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 „ — „	Waldsteinove srečke, 20 gl.	53 „ — „
Kreditne delnice, 160 gl.	403 „ 50 „	Posojilo goriškega mesta	112 „ — „	Ljubljanske srečke	23 „ — „
London vista	121 „ 35 „	4% kranjsko deželno posojilo	99 „ 25 „	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	174 „ 60 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 „ 35 „	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 90 „	Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3572 „ — „
20 mark	11 „ 86 „	Prijoritete obveznice državne železnice	225 „ — „	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gl.	559 „ — „
20 frankov (napoleonador)	9 „ 63 „	„ „ južne železnice 3%	170 „ 50 „	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	111 „ 25 „
Italijanski bankovci	45 „ 90 „	„ „ južne železnice 5%	131 „ 50 „	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	77 „ — „
C. kr. cekini	5 „ 72 „	„ „ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „	Montanska družba avstr. plan.	93 „ 20 „
				Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	168 „ 50 „
				Papirnih rubljev 100	129 „ 50 „

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kuliantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svetli za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.